

Móti jólum á Føroya Læraraskúla 1966

Frits Johannesen í Fuglafirði hugleiðir um tíðina á Læraraskúlanum. 50 ár eru síðani, at flokkur hansara var liðugur á Føroya Lærarskúla

Hetta vóru síðstu jól í høvudsstaðnum, áðrenn tú gjørdist lærari. Mangt rann fram í hugan frá farnari tíð, hvar miðdepilin í Føroya landi hevði goymt at tær í ár so mong.

Leingi var at síggja fram til 1967, tá ið farið varð undir lesturin í 1962. Men skjótt gekk tíðin, tí tú vart so væl havdur og búði so væl. Ikki var Havnin nógv broytt hesi ár. Alt var næstan við tað sama. Tey somu fólkinu fóru dartandi oman og niðan eftir Áarvegnum. Somu fólk stóðu við tað Káta Hornið kvöld um kvöld, tá ið veðrið var til tess, og somu fólk sótu á Kondittaráinum dag um dag og kvöld um kvöld.

Læraraskúlanæmingarnir sótu her dagliga á Kondittaráinum og fingur sær ein duss. Serliga tey góðu lagkøustykkini kræssaðu væl og var hetta listimetrið hjá havnarfólki og læraraskúlanæmingunum, sum vóru komnir av bygd. So munnbarur biti var ikki til at bekoma aðrastaðni. Hann var bert her, og her skuldi hann vera.

Servitrisurnar vóru fryntligar og dámligar og gjørdur ikki mun á høgum og lágum. Í teirra eygum skuldi kundin hava tað besta, um tað so var ein bygdadrongur, Andras í Norðadali ella Hornabóndin og skrivstovurottarnar, sum høvdu sína dagligu gongd undir hesum bitum.

14. des. 1966 var einki undantak. Dagurin var ein myrkur desemburdagur. Væl kundi tú verið hugtungur av hesum ljósi og myrkri, ið bardust um høvuðsstaðin í desember, men slapst inn á Kondittarið ein dag ella tveir um vikuna, var hetta bót fyri sál og likam. Tann síðsta jólaroyndin var komin upp undir land, og ja, alt hevði bara gingið upp á stás.

Johanna Jensen og Sofus høvdu sitið vakt. Johanna var sum klipt úr eini enskari krimisøgu og stóð so stramm framman fyri okkum og Sofusi. Sofus var so mildur í ásjón, so Johanna Jensen mátti síggja eitt sindur

ur strangari út, men var bara fryntlig hóast alt. Hon gekk upp í hetta vaktarhaldið við lív og sál og hugdi út yvir henda unga skara við mynduleika og einum Hitchcock eynabrái. Hon skimaðist. Kanska metti hon um, hvør ið var tann óargaligasti av okkum, næmingum... kanska var onkur av okkara eitt sindur knorlakendur, men óhøviskir vóru vit ikki, nei, rætt hugsandi læraraskúlanæmingar.

Royndin leið upp undir endan. Johanna Jensen setti røddina upp á snið og kunngjörði: "Nú eru bert triggir minuttir eftir, og tú kanst gera nógv í triggjar minuttir."

Og í Sofus læt:

"Ja, triggir minuttir."

Eingin ivi var um, at Sofus hevði longu gjørt sær fleiri tankar um hesar triggjar minuttirnar. Hjá Sofusi lá alt í filisofiskum rendum

Vit søgdu einki, men hildu hetta vera so sera skemtligt:

"Tú kanst gera nógv í triggjar minuttir!" Ja, sanniliga kann nógv gerast í triggjar minuttir. Russar ella amerikumenndu spreingja heimin í luftina eftir fáum minuttum, sigarglóðin hjá Hornabóndanum kundi kóðnað eftir einari skammari stund, og Sofus kundi næstan koyra niðan í Hoydalar í triggjar minuttir.

Jú, Johanna hevði rætt, nógv kundi gerast í triggjar minuttir, og Sofus kundi gerast skotin í Johannu í triggjar minuttir, ja, minni enn tað.

Men bæði vóru í jólahýri, so teir triggir minuttirnir vóru bara eini boð úr einum tankatrígili frá tveimum fólki, sum høvdu livað eitt heilt lív. Hjá teimum vóru triggir minuttir nógv, tí tann styttra tíðin var eftir her á Guðs grønu jørð.

Hjá okkum var hetta eitt lítið dism í tímaglasinum, vit høvdu lívið framman fyri okkum, og jólini vóru í hondum, og tey skuldu vera lang í ár... triggjar langar minuttir.

- Nú mugu tit gera tykkum til reiðar at lata uppgávanar til okkum.

Johanna gekk sína hóvligu gongd millum borðini og segði nøkur orð við Sofus. Hon setti altíð fingraspissarnar hvønn móti øðrum. Ikki sum Pávin ger við flatari hond, men ein stíllur, sum siggjast kann hjá fólki, ið sína sítt mæti, sum her, hvar bara triggir minuttir vóru eftir. Pávin hevði sítt veldi og Johanna hevði sítt, men kropsmálið hjá báðum var tað sama. Onkuntíð sært tú tó Pávan bert seta spissarnar leysliga hvønn móti øðrum,

Læraraskúlanæmingar sum fingur prógv saman við Frits Johannesen á Føroya Læraraskúla í 1967

men tað er sjáldan. Johanna Jensen var nógv tignarligari enn Pávin. Hon hevði rættan hugburð. Óhugsandi í hennara verð var at seta lógvarnar so tætt at hvørjum øðrum. Nei, tað skuldi gerast við yndi, førleika og tign.

Johanna slepti fingrafestinum, tók uppgávarnar, sum um hon fangaði ein summarfugl á eini kápukonu. Sofus gekk millum borðini og heintaði sín part, eins og hann fangaði síl undir einum áarbakka. Sofus hugsaði ikki so nógv um stíl. Hann var søgufróður og visti alt um rættan stíl. Tað hevði verið ov tungt hjá honum at fingið sær tann rætta "stílin". Hann hevði blivið ørkymlaður, og kanska mist takið á sær sjálvum. Skuldi hann hava ein gotiskan stíl, rokokku stíl, ella skuldi tað verið ein renaissancustíllur ella ein hugburður úr Kvívík, sum hann skuldi borið? Tann stílfulla Johanna og tann stílleysi Sofus sótu væl um sátt, men kanska var hetta so, at tað var ein dāmur yvir Sofusi, ein stíllur, sum vit kundu rópt: Sofusa stíllur. Hvør veit? Annars var hetta honum so fjart, at tað nært ikki við sinnið og langt frá tí.

Tá ið Johanna tók til orðanna, svaraði hann henni altíð í blíðum orðum. Hann var altíð blíður. Johanna mælti Sofusi til at kvitta fyri, at alt var farið regluliga fram, og tíðin var yvirhildin. Johanna tó Pávan bert seta spissarnar leysliga hvønn móti øðrum,

øðrum, meðan Sofus skrivaði sítt kristna navn á uppgávarnar. Hetta var danskur stíllur, ið varð skrivaður. Sofus fekk uppgávarnar og helt: "Hetta er lógið, at eg sjálvur skal kvitta fyri tað, ið eg sjálvur skal rætta?"

"Jú, sært tú Sofus, er okkurt, sum tað ikki eigur at vera, so eru tað vit bæði, sum skulu standa til svars fyri misbrotið og gáløysni."

"Ja, rætt hevur tú: Com-mu'ne naufragium du'lce (... felags misbrot (skaði), er felags troyst.) Tit konufólk eru so krevjandi. Eg eri so sera glaður yvir, at eg ikki eri giftur. Tað høvdu verið nógvir langir triggir minuttir, hevði eg havt teg til konu!"

Johanna smiltist og Sofus smálæði

"Triggir minuttir, ja triggir minuttir" - elti okkum til vit komu niðan á kondittarið.

Vit vistu hetta var síðsta jólaroyndin, tú vart til á hesum skúla. Nógvir triggir minuttir vóru farnir í tíðarinnar hav í Havnini hesi fimm árinu tú vart her suður.

Á kondittaráinum vart tú væl móttikin og kendi teg sum heima. Tú vart partur av einari stórari familju, ið hevði sína dagligu gongd her.

Andras í Norðadali og Hornabóndin vóru eisini limir av hesi familju. Mangan sótu teir í hørðum orðadrátti á Kondittaráinum og løsu alskins spjaldrabókstavar niður yvir kaffi og køkur. Langaðu nevan í borðið og vildu

rópa sekstiára kátastu ilsinnisgleps út yvir Káta Hornið, Fransabrekku, Áarvegin og Vaglið.

Sigarin hjá Hornabóndanum fann seg í øllum hesum kropsmáli. Hon hekk so slunkin niður av varrakantinum, men ernaðist og raknaði við, tá ið borðið fór at rósa í hesum mikla kjaki. Hornabóndin festi sær í aftur, og roykurin toygdi seg út eftir gólvinum og hekk fastur í teimum gulu, orangelittu gardinum, sum vóru settar við brúnum mynstri. Myndirnar hjá Jack Kampmann hóskaðu so sera væl til hesar gardinur, ella tað øvugta kundi verið sagt.

Sigarin hjá Hornabóndanum fekk fólk í jólahýr. Kepparnir sótu á knønum, ella lógu við síðuna av borðiskinum og lótu ikki við seg koma. Teir vistu sum var, at kjakið var ikki floymur av orðum, men ljóð og kropsmál, og tað vistu øll eisini, sum inni vóru. Ikki gjørdur teir nógv um seg, men vóru friðarfólk og ein partur av Havnini. Hetta gjørdi staðin farvurikan har bæði ekspressionisma og impressionisma ráddu í eygnakrókum, keppum, hattum, frakkum, kroppi og gummistyvulum bæði hjá Andras í Norðadali og Hornabóndanum og øllum, sum fóru oman eftir og niðan eftir Áarvegnum.

Hornabóndin mælti onkuntíð: Hvør munur var ímillum aldu, báru og bylgju?

Hetta filosofiska, sum lá

yvir manninum, keppinum, morreyðu troyggjuni, ríðibuksunum og ikki at gloyma seruttini, var sum ein bára, ein bylgja, ein alda, ið fór yvir Havnina upp undir jól 1966.

Úti hjá Absalon Eysturoy vóru tey í jólahýri. Gertrud, kona Absalon, hevði fingið sær forrætning. Eina blómu-forrætning - Orkidé. Absalon var hegnismaður og hevði smíðað. Blómuhandilin var beint við síðuna av inngongdini. Hetta vóru vertirnir tey fimm árinu, tú vart her suður.

Heiðursfólk.

Her fóru løturnar avstað undir bitunum hjá Absalonni og Gertrud - dygst við Gamla kirkjugarð. Friðarligari granna fekst tú ikki. Granntroini í kirkjugarðinum lótu við greinum. Heilsaðu teimum deyðu og ynskti teimum gleðilig jól, sum lógu undir grønutorvu og taldu jólini. Innandura var eisini grønt - serliga til hesi jólini, nú Gertrud hevði fingið sær sölubúð við marglittum blómum. Eitt jólaprýði høvdu vit fingið frá Orkidé við góðum ynskjum um eini gleðilig jól og eydnuberandi nýggjár og takk fyri alt, í tí farna og farnum tíðum.

Hetta var fyrstu ferð at eitt jólaprýði stóð framman fyri tær. Tú hugdi eftir hesum grønu greinum og tí leiftrandi ljósinum, ið spældi á veggnum, og í hesum skuggaspeili vóru Sofus og Johanna Jensen. Kanska vóru eitt sindur óparalig, tó so triggjar